

UGSEAD

Uluslararası Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları Dergisi
International Journal of Research in Fine Arts Education

<http://ugsead.penpublishing.net>

PENACADEMIC

Yetişkin Eğitimi Kapsamında Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kurslarında Sanat Eğitimi

Art Education in Konya Metropolitan Municipality Vocational Courses Within the Scope of Adult Education

Hamid AYDEMİR

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Geliş Tarihi: 18 Nisan 2022
Kabul Tarihi: 02 Haziran 2022
Çevrimiçi Yayın Tarihi:

Anahtar kelimeler:

Sanat eğitimi, Yetişkin eğitimi, Yaygın eğitim

ÖZET

Bu araştırma ile Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları bünyesinde yürütülen resim kursları incelenmiştir. Kursiyerlerin kursa katılım nedenleri ve beklentilerini belirlemek amacıyla bir durum tespiti yapılmıştır. Araştırma hedeflerine ulaşmak amacıyla uzman kişilerin bilgisine başvurularak bir veri toplama sistemi geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama sistemi Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kurslarından; Alaaddin Kurs Merkezi, Bosna Hersek Sadrettin Kütükçü Kurs Merkezi, Cumhuriyet Kurs Merkezi, Büyük Aymanas Kurs Merkezi bünyelerinde verilen resim kurslarına kayıtlı 35 yaş ve üzeri 28'i kadın 16'sı erkek toplam 44 kursiyere uygulanmıştır. Araştırmaya katılan kursiyerlerin demografik bilgilerinin yüzdelik dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi kullanılmıştır. Kursiyerlerin çoklu cevap seçeneği bulunan sorulara verdikleri yanıtların yüzdelik dağılımlarının belirlenmesinde ise Multiple Response Set analizi kullanılmıştır. Araştırmada doğrudan hedeflenmediği halde araştırma sürecinde ortaya çıkan bulgular araştırmacı tarafından ikinci bir başlık altında araştırma bulgularına eklenmiştir.

© UGSEAD All rights reserved

Received: 18 April 2022
Accepted: 02 June 2022
Online Release:

Keywords:

Arts education, Adult education, Non-formal education

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

There is a great need for adult education in our country for the rapid aging of the population, the increase in the welfare level, the rapid development of technology and the adaptation of people to the developing technology.

The Purpose of The Study

With this research, art courses carried out within the scope of Konya Metropolitan Municipality Vocational Training Courses were examined. Trainees registered in art courses; The purpose of the research is to determine the aims of attending the course and what kind of expectations they have for the course.

Method

The method of this research was carried out according to quantitative methods and techniques. In order to reach the data of the research, the knowledge of experts in the field was consulted and a data collection tool was developed. The developed data collection tool consists of two parts. In the first part, there is information about the gender, age group and education level of the trainees. In the second part, there are 10 multiple choice questions. Trainees can mark more than one option for each question at the same time.

Results

- According to the data obtained as a result of the research, the majority of the trainees got information from the course with traditional communication methods, while very few of them got information through the internet.
- While the majority of the trainees have never received art training before, very few of them have received art training from KOMEK or another institution.
- Trainees attend KOMEK painting course; It is seen that they prefer it because it is

close to their home, provides a good art education, is free of charge and has a good social environment.

iv) The purposes of coming to the art course; While it is seen that getting a good art education, having a good time, making use of his spare time, and having a social environment, he also thinks that dealing with art makes the trainees rest and relax, makes them happy, removes negative thoughts, acts like therapy, takes them away from stress and motivates them.

v) A great majority of the trainees think that they have received the training they need from the course, but few think that they have not received or partially received the training they need from the course. Again, while the majority of the trainees think that their workshop is suitable for art lessons in terms of space and equipment, very few think that it is not suitable or partially suitable.

vi) All of the trainees think that art is as important as other professions, and while the majority of them do not consider their works as works of art, very few of them consider them as works of art or partially as works of art.

While the majority of the trainees are fully, partially or subsequently supported by their close circles, very few of them are not supported by their close circles for starting the art course.

viii) In the art courses given within the scope of Konya Metropolitan Municipality Vocational Training Courses, an education program involving individuals from all age groups aged +16 and above is carried out, and there is no training program specific to adult individuals.

ix) It is seen that there are some precautions for continuous enrollment to the courses, the administrators try to distribute the trainees homogeneously to the course centers, and there are no suitable and specific places for the art course in some course centers.

x) Due to the concerns arising from the personal rights of the trainers working in the courses, they are considering working in other institutions, and there are no trainers to continue the training during their leave due to the special circumstances they experience.

© UGSEAD All rights reserved

Giriş

Eğitimle ilgili uluslararası düzeyde öne çıkan üç kavram vardır. Bunlar: örgün (formal) eğitim, yaygın (informal) eğitim, örgün olmayan (non-formal) eğitim kavramlarıdır. Eğitimdeki bu üçlü sınıflandırma, yetişkin eğitimi kavramını sıkça çağrıştırmaktadır (Yolcu, 2014: 55). OECD yetişkin eğitimini; zorunlu öğrenim sürecini geçmiş, asıl uğraş alanı okula gitmek olmayan kişilerin, yaşamlarının herhangi bir döneminde öğrenmeye duydukları ihtiyacı ve ilgiyi tatmin etmek amacıyla düzenlenen faaliyetler ya da programlar olarak tanımlamıştır (OECD, 1977, Akt. Yazar & Keskin, 2018: 67).

Ülkemizde eğitim sistemi örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki temel alanda yapılanmıştır. Yaygın eğitim, hangi yaşta olursa olsun (genç-yetişkin) tüm bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için gerçekleştirilen düzenlemeleri ve etkinlikleri içermektedir (Yayla, 2009: 20). Bireylerin bu ihtiyaçları devlet tarafından, yetişkin eğitimi veya yaygın eğitim kapsamında eğitim imkânlarından yararlanamamış ya da herhangi bir diploma derecesi almadan okulu terk eden kişilere eğitim hizmeti olarak sunulmaktadır (Yolcu, 2014: 57).

Türkiye Avrupa ülkeleri kadar olmasa da her geçen yıl nüfusu gittikçe yaşlanan bir ülkedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı verilere göre; yaşlı nüfus olarak kabul edilen 65 yaş ve üzeri bireylerin toplam nüfus içindeki oranı 2015 yılında %8,2 iken, 2020 yılında %9,5'e yükselmiştir. Yaşlı nüfus son beş yılda %22,5 artmıştır (TUİK, 2021). Ülkemizdeki nüfusun sürekli yaşlanması, toplumun gelir ve refah düzeyinin artması, teknolojinin gelişmesi ve gelişen teknolojiye insanların adapte olabilmesi için yetişkin eğitime duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Avrupa Birliğine üye olan ülkelerde yaşam boyu öğrenme % 12.5 iken Avrupa Birliğine aday bir ülke olarak Türkiye'de bu oran % 2.9'a kadar gerilemiştir. Uyum sürecinde bu alanda büyük çabalar gösterilmesine karşın bu gün istenilen seviyeye gelememiştir (Kaya, 2015: 276).

Ülkemizde maalesef yetişkinlere özgü hazırlanmış, süreklilik arz eden ve toplumun geneline yayılmış bir yetişkin eğitimi programı bulunmamaktadır. Bu sorunun temel nedenlerinden biri yetişkin eğitiminin ülkemizde yeni bir alan olması ve bu alana yönelik çekirdekten yetişmiş (yetişkin eğitimi üzerine lisans eğitimi almış) uzman bir kadronun bulunmamasıdır. Bir diğer neden ise ülkemizde yaygın eğitime örgün eğitim kadar önem verilmemesi ve yetişkin eğitiminin yaygın eğitim veren kurumlar tarafından yürütülmesidir.

Ülkemizde yetişkin bireyler için hazırlanmış eğitim programları bulunmamasına karşın yetişkin bireylerin daha çok “Halk Eğitim Merkezi” kursları ve “Yerel Yönetimler” belediye kursları bünyesinde yürütülen eğitim programlarına katıldığı görülmektedir. Halk Eğitim Merkezleri ve Yerel Yönetimler bünyesinde yürütülen programlar yetişkin eğitimi kapsamında ele alınıp incelendiğinde bazı eksik yanlarının olduğu görülmektedir. Programlardaki eksiklikleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Programların, yetişkin eğitimi konusunda uzman yönetici ve eğitimcileri bulunmamaktadır.
2. Programlar, yetişkinlerin ihtiyaçları gözetilerek hazırlanmamaktadır.
3. Programların, takip edilen akademik bir müfredatı bulunmamaktadır.
4. Programlar, kent merkezleri ile sınırlı kalıp kırsala ulaşmamaktadır.
5. Programlar, süreklilik göstermemektedir.

Ülkemizde yetişkin bireylere özgü bir eğitim programının bulunmaması sorununun yanı sıra yetişkin eğitime ihtiyaç duyan hedef kitlenin tam olarak bilinmemesi veya sınırlarının belirgin bir şekilde çizilmemiş olması bu alandaki başka bir sorunu oluşturmaktadır. Yetişkin, “18 yaşını doldurmuş”, “fiziksel ve zihinsel olgunluğa ulaşmış” birey olarak tanımlanmaktadır (Kurt, 2000: 4). Yetişkin eğitimi hedef kitlesine ulaşmak için bu iki özelliğe sahip bireyleri ele almak yeterli midir? Yeterliyse yetişkin eğitimi kapsamında yapılan araştırmaların örneklemini oluşturan kitlenin yaklaşık %70’ini neden 30-35 yaş ve üzeri kişiler oluşturmaktadır. Diğer bir husus ise zihinsel engeli bulunduğu halde eğitime ihtiyaç duyan yetişkin bireylerin eğitim ihtiyaçları hangi kategoride değerlendirilmelidir? Buradan anlaşılacağı üzere yetişkin eğitimi hedef kitlesi hem fiziksel hem zihinsel açıdan “yetişkin” kavramının tanımından ayrılmaktadır. Ülkemizde yetişkin eğitiminin hedef kitlesini oluşturan bireyleri iki kategoride ele almak mümkündür:

1. Örgün eğitim kurumlarına katılma imkânı bulamamış veya kısmen katılma imkânı bulmuş ve eğitime ihtiyaç duyan bireyler.
2. Örgün eğitim kurumlarını tamamlamış buna karşın kendini geliştirmek, kaliteli vakit geçirmek veya sosyalleşmek gibi çeşitli nedenlerle eğitime ve eğitim ortamına ihtiyaç duyan bireyler.

Yukarıda da ifade edildiği üzere yetişkin eğitimi hedef kitlesinin büyük bir çoğunluğunu 30-35 yaş ve üzeri bireylerden oluştuğunu söylemek mümkündür.

Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları Yurt İçi ve Yurt Dışı Eğitimi Hizmetleri

Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları ilk faaliyetine 2004 yılında Büyük Aymanas Kurs Merkezi ile başlamış, 16 yaş ve üzeri tüm kursiyerlere birçok farklı alanda (el sanatları, bilişim teknolojileri, kişisel gelişim ve eğitim, yabancı diller vb.), Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığında sertifikalı kurslar vermektedir. Bu güne kadar 544 branşta eğitim faaliyetleri yürütmüş, şunda (2022 bahar dönemi) 72 merkezde, 366 branşta, 3506 kurs ile 70000 kursiyere eğitim hizmeti sunmaktadır. Eğitim faaliyetlerini güz, bahar ve yaz dönemi olmak üzere 3 dönemde yürütmektedir. Her bir eğitim dönemi yaklaşık 2.5–3.5 aylık zaman dilimini kapsamaktadır.

Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kurslarının; KOMEK, Genç KOMEK, KOMEK Uzaktan Eğitim ve ASEM birimlerinin yanı sıra Türk İslam Sanatları Akademisi, Daru'l Huffaz, Selçuklu Okumaları, Genç Yazarlar Akademisi, Uganda Mesleki Gelişim Programı kapsamında da eğitim hizmeti vermektedir. Eğitim hizmetlerine ek olarak kursiyerlerin çalışmalarını sergileyip satmalarına imkân sunan sergi ve satış merkezleri, kurum tarafından desteklenen projeler ve KOMEK Mensupları ve Mezunları Derneği bulunmaktadır.

Yurt içi eğitimlerinin yanı sıra 2007 yılında yurt dışına açılarak Balkan ülkeleri; Bosna-Hersek, Makedonya ve Kosova’da “Balkanlar KOMEK” ve “Balkanlar Genç KOMEK” bünyesinde eğitim

faaliyetlerine başlamıştır. Buradaki eğitim faaliyetlerini Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Türkiye Maarif Vakfı, bölgelerdeki yerel kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları işbirliğinde açılan kurslar ile bölge halkına eğitim hizmeti sunmaktadır (KOMEK, 2022).

Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu araştırma ile Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları bünyesinde yürütülen resim kursları incelenmiştir. Resim kurslarına kayıtlı kursiyerlerin; kursa katılım amaçları ve kursa yönelik ne tür beklentilerinin olduğunu belirlemek araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Aynı zamanda bu alanda yapılacak yeni çalışmalara veri oluşturması da araştırmanın hedefleri arasındadır.

Bu araştırmanın yöntemi, nicel araştırma yöntem ve tekniklerine göre yapılmıştır. Nicel araştırma yöntemi; evren, örneklem, aksiyom ve hipotezlerin yer aldığı, verilerin gözlem, görüşme, anket ve testler aracılığıyla elde edildiği ve elde edilen verilerin istatistiksel ölçme ve değerlendirme teknikleri ile analiz edildiği yöntemdir (Arslanoğlu, 2016: 78). Araştırmanın verilerine ulaşabilmek için alanda uzman kişilerin bilgisine başvurulmuş ve bir veri toplama aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kursiyerlerin cinsiyet, yaş grubu ve eğitim düzeyi bilgileri yer almaktadır. İkinci bölümde ise çoktan seçmeli 10 soru yer almaktadır. Kursiyerler her bir soru için aynı anda birden çok seçeneği seçilebilmektedir. Sorular şu şekildedir:

1. Resim kursu hakkında nasıl bilgi sahibi oldunuz?
2. Devlet kurumları(ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim) dışında daha önce resim eğitimi aldınız mı?
3. Resim eğitimi almak için KOMEK’i tercih etmenizdeki neden nedir?
4. Resim kursuna gelmenizin temel amacı nedir?
5. Resimle uğraşmak sizi nasıl etkiliyor?
6. Kurstan aldığınız eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz?
7. Yaptığınız çalışmalarını sanat eseri olarak görüyor musunuz?
8. Resmi diğer meslek dalları kadar önemli görüyor musunuz?
9. Resim kursuna başlamanızı yakın çevreniz nasıl karşılıyor?
10. Atölyenizin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun olduğunu düşünüyor musunuz?

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2014 yılı yaz sezonu Konya Büyük Şehir Belediyesi Meslek Edinme Kursları bünyesinde verilen resim kurslarına kayıtlı tüm kursiyerleri kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Alaaddin Kurs Merkezi, Bosna Hersek Sadrettin Kütükçü Kurs Merkezi, Cumhuriyet Kurs Merkezi, Büyük Aymanas Kurs Merkezi bünyelerinde hafta içi ve hafta sonu verilen resim kurslarına kayıtlı 152 kursiyerden araştırmaya katılmayı kabul eden 35 yaş ve üzeri 44 kursiyer oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, “amaçlı rastgele örneklem” olarak seçilmiştir. Bu örnekleme araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmacı rastgele yöntemleri kullanarak evrenden bir örneklem grubu seçer daha sonra bu örneklemden araştırmaya en çok katkı sağlayacağını düşündüğü küçük bir alt grup seçer. Seçilen bu küçük alt grup amaçlı rastgele örnekleme oluşturur (Baltacı, 2018: 258).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, araştırmaya katılan 28’i kadın 16’sı erkek 44 kursiyerle yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde kursiyerlerin demografik bilgilerinin yüzdelik dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi kullanılmıştır. Kursiyerlerin çoklu cevap seçeneği bulunan sorulara verdikleri yanıtların yüzdelik dağılımlarının belirlenmesinde ise Multiple Response Set analizi kullanılmıştır. Yüzdelik oranlar belirlenirken toplam kişi sayısı üzerinden değil, toplam yanıt sayısı üzerinden değerlendirilmiştir. Bunun nedeni, her soruya verilen yanıt sayısının kursiyerden kursiyere değişiklik göstermesidir.

Bulgular ve Yorum

Tablo 1.

Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımları

Değişkenler	Alt Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Kadın	28	63,6
	Erkek	16	36,4
Yaş grubu	35-45	16	36,4
	46-55	10	22,7
	56-65	18	40,9
Eğitim düzeyi	İlköğretim	12	27,3
	Ortaöğretim	12	27,3
	Yükseköğretim	20	45,4

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %63,6'sı kadınlardan oluşurken %36,4'ü erkeklerden oluşmaktadır. Kursiyerlerin %36,4'ü 35-45 yaş grubunda, %36,4'ü 46-55 yaş grubunda ve %22,7'si 56-65 yaş grubundadır. Kursiyerlerin %27,3'ü ilköğretim eğitimi düzeyinde, %27,3'ü ortaöğretim eğitimi düzeyinde ve %45,4'ü yükseköğretim eğitimi düzeyindedir.

Bu bulgulara göre, resim kurslarına kayıt yapan kursiyerlerin, büyük çoğunluğu kadın, yükseköğrenim derecesine sahip ve yarıya yakını 55 yaş üzeri bireylerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2.

Resim kursu hakkında nasıl bilgi sahibi oldunuz? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Belediyenin reklam panoları, afiş ve broşürleri aracılığı ile bilgi sahibi oldum	26	46,4
Tanıdıklarım aracılığı ile bilgi sahibi oldum	16	28,6
İnternet aracılığı ile bilgi sahibi oldum	8	14,3
Televizyon veya radyo aracılığı ile bilgi sahibi oldum	6	10,7
Toplam	56	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %46,4'ü belediyenin reklam panoları, afiş ve broşürleri aracılığı ile %28,6'sı tanıdıklarım aracılığı ile %14,3'ü internet aracılığı ile ve %10,7'si televizyon veya radyo aracılığı ile resim kursu hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmiştir. Bağlan (2017) SAMEK'te yapılan bir araştırmada kursiyerlerin büyük çoğunluğu yakın çevresi ve afiş tanıtımları aracılığıyla, kursiyerlerin çok azı internet aracılığıyla kurstan haberdar olduğunu söylemiştir. Yancar (2014) İzmir, Menemen ilçesi Halk Eğitimi Merkezi'nde yapılan çalışmada kursiyerlerin: 1) arkadaş çevresi, 2) ilanlar, 3) öğretmen/usta öğretici, 4) komşular, 7) Daha önceden bilenler, 8) yöneticiler 9) internet/telefon, eski kursiyerler, muhtarlık ve sergiler aracılığı ile kurslardan haberdar olduğunu söylemiştir.

Bu bulgulara göre, resim kurslarına kayıt yapan kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu kurslardan geleneksel yollarla haberdar olduğu, küçük bir kısmının ise televizyon, radyo ve internet gibi kitle iletişim araçları vasıtasıyla haberdar olduğu görülmektedir. Bu sonucun oluşmasındaki etken ise kursiyerlerin 35 yaş üzeri olması ve teknolojiyi genç kuşak kadar etkin kullanamamasından kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 3.

Devlet kurumları (ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim) dışında daha önce resim eğitimi aldınız mı? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Daha önce resim kursu <u>almadım</u>	34	77,3
Daha önce KOMEK'te resim kursu aldım	8	18,2
Daha önce KOMEK dışında resim kursu aldım	2	4,5
Daha önce hem KOMEK hem de KOMEK dışında resim kursu aldım	0	0,0
Toplam	44	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %77,3'ü daha önce hiç resim eğitimi almadığını, %18,2'si daha önce sadece KOMEK'te resim eğitimi aldığını, %4,5'i KOMEK dışında resim eğitimi aldığını ifade etmiştir. Çelik (2011) İSMEK'te yapılan bir çalışmada kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu İSMEK dışında daha önce sanat eğitimi almadığı, kursiyerlerin çok azı İSMEK dışında başka bir kuruluş veya kişiden sanat eğitimi aldığını söylemiştir. Köprübaşı (2015) İSMEK'te yapılan bir çalışmada Çelik'e benzer bir sonucuna ulaşmıştır.

Bu bulgulara göre, resim kurslarına kayıt yapan kursiyerlerin büyük çoğunluğu örgün eğitim kurumları dışında daha önce resim eğitimi almamıştır. Daha önce resim eğitimi aldığını ifade eden 10 kursiyerden 8'i yine KOMEK'te resim eğitimi aldıkları görülmektedir. Bu durum kursiyerlerin %95,5'inin sadece KOMEK'te resim eğitimi aldığını göstermektedir.

Tablo 4.

Resim eğitimi almak için KOMEK'i tercih etmenizdeki neden nedir? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
KOMEK resim kursunu evime yakın olduğu için tercih ettim.	30	31,2
KOMEK resim kursunu iyi bir resim eğitimi verdiği için tercih ettim	24	25
KOMEK resim kursunu ücretsiz olduğu için tercih ettim	18	18,8
KOMEK resim kursunu iyi bir sosyal çevresi olduğu için tercih ettim	14	14,6
KOMEK resim kursunu tercih etmemin özel bir nedeni yok	6	6,2
KOMEK resim kursunu iyi olanaklara sahip olması	4	4,2
Toplam	96	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %31,2'si evime yakın olması, %25'i iyi bir resim eğitimi vermesi, %18,8'i ücretsiz olması, %14,6'sı iyi bir sosyal çevresinin olması, %6,2'si özel bir nedeninin bulunmadığını ve %4,2'sinin kurumun iyi olanaklara sahip olması nedeniyle resim eğitimi almak için KOMEK'i tercih ettiğini ifade etmiştir.

Bu bulgulara göre, kursiyerlerin resim eğitimi almak için KOMEK resim kurslarını tercih etmelerindeki en önemli dört etken sırasıyla; 1) Kursu ulaşım kolaylığı, 2) Verilen eğitimin kalitesi, 3)

Kursun ücretsiz olması, 4) Kursun sahip olduğu sosyal çevre, kursu tercih etmelerinde belirleyici olduğu görülmektedir.

Tablo 5.

Resim kursuna gelmenizin temel amacı nedir? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Resim kursuna iyi bir resim eğitimi almak için geldim	22	29,7
Resim kursuna güzel vakit geçirmek için geldim	20	27,1
Resim kursuna boş vaktimi değerlendirmek için geldim	18	24,3
Resim kursuna sosyal çevre edinmek için geldim	12	16,2
Resim kursuna maddi kazanç sağlamak için geldim	2	2,7
Resim kursuna meslek edinmek için geldim	0	0,0
Toplam	74	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %29,7'si iyi bir resim eğitimi almak, %27,1'i güzel vakit geçirmek, %24,3'ü boş vaktimi değerlendirmek, %16,2'si sosyal çevre edinmek, %2,7'si maddi kazanç sağlamak amacıyla kursa gelirken, meslek edinmek amacıyla resim kursuna geldiğini ifaden kursiyer bulunmamaktadır. Eser (2010) İSMEK'te yapılan bir çalışmada kursiyerlerin kurslara katılım nedenlerini: 1) Kendini geliştirmek, 2) Boş vakitleri değerlendirmek, 3) Yeni bir meslek edinmek, 4) Bir sanat veya meslek alanında ustalaşmak, 5) Mesleğinde ilerlemek, 6) Aile bütçesine katkı sağlamak, 7) Arkadaş/çevre edinmek, 8) iş-atölye kurmak, olduğunu söylemiştir. Bağlan (2017) SAMEK'te yapılan bir çalışmada kursiyerlerin kurslara katılım nedenlerini: 1) Kendini geliştirmek, 2) Boş zamanını değerlendirmek, 3) Hobi edinmek, 4) Meslek edinmek, olduğunu söylemiştir. Aşır (2011) Ankara, Mamak ilçesi Halk Eğitimi Merkezi'nde yapılan bir çalışmada kursiyerlerin kurslara katılım nedenlerini: 1) Sosyal ilişkileri geliştirme, 2) Öğrendiklerini gelire çevirme, 3) Yeni şeyler öğrenme isteği, 4) Boş zamanları değerlendirme, 5) Evdeki konumunu güçlendirme, 6) Meslek kazanma, 7) Belge almak, 8) Kurslara verilen ücret, olduğunu söylemiştir. Yancar (2014) İzmir, Menemen ilçesi Halk Eğitimi Merkezi'nde yapılan bir çalışmada kursiyerlerin kurslara katılma nedenlerini: 1) Yeni şeyler öğrenmek, 2) İyi bir iş sahibi olmak, 3) El becerilerini geliştirmek, 4) Belge sahibi olmak, 5) Dikiş nakış öğrenmek, 6) Sosyalleşmek, olduğunu söylemiştir.

Bu bulgulara göre, kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu resim kursuna gelmelerindeki temel amacın; iyi bir sanat eğitimi almak, sanatla uğraşarak güzel vakit geçirip boş vakitlerini değerlendirmek ve sosyal bir çevre edinmek olduğu, kursiyerlerin çok azı ise maddi kazanç sağlamak ve meslek edinmek amacı ile kurslara katıldığı görülmektedir.

Tablo 6.

Resimle uğraşmak sizi nasıl etkiliyor? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Resimle uğraşmak beni dinlendirip rahatlatıyor	30	34,9
Resimle uğraşmak beni mutlu ediyor	24	27,9
Resimle uğraşmak beni olumsuz düşüncelerden uzaklaştırıyor	10	11,6
Resimle uğraşmak bana terapi gibi geliyor	8	9,3
Resimle uğraşmak beni stresten uzaklaştırıyor	8	9,3

Resimle uğraşmak beni motive ediyor	6	7
Resimle uğraşmak beni <u>etkilemiyor</u>	0	0,0
Toplam	86	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %34,9'u resimle uğraşmak beni dinlendirip rahatlatıyor, %27,9'u resimle uğraşmak beni mutlu ediyor, %11,6'sı resimle uğraşmak beni olumsuz düşüncelerden uzaklaştırıyor, %9,3'ü resimle uğraşmak bana terapi gibi geliyor, %9,3'ü resimle uğraşmak beni stresten uzaklaştırıyor, %7'si resimle uğraşmak beni motive ediyor ifadelerini kullanmıştır.

Bu bulgulara göre, kursiyerlerin tümü resim kurslarında aldıkları eğitimin onları pozitif yönde etkileyip negatif düşüncelerden uzaklaştırdığı görülmektedir.

Tablo 7.

Kurstan aldığınız eğitimi nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Kurstan ihtiyacım olan eğitimi aldığımı düşünüyorum	30	68,2
Kurstan ihtiyacım olan eğitimi <u>alamadığımı</u> düşünüyorum	12	27,3
Kurstan aldığım eğitimin bazı eksikleri olduğunu düşünüyorum	2	4,5
Toplam	44	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %68,2'si kurstan ihtiyacım olan eğitimi aldığımı düşünüyorum, %27,3'ü kurstan ihtiyacım olan eğitimi alamadığımı düşünüyorum, %4,5'i kurstan aldığım eğitimin bazı eksikleri olduğunu düşünüyorum ifadelerini kullanmıştır. Zavotçu (2015) Kocaeli, İzmit ilçesi KO-MEK'te yapılan bir çalışmada kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu kurs merkezlerinin beklentilerine uygun eğitim verdiğini, kursiyerlerin çok azı kurs merkezlerinin beklentilerine kısmen uygun veya beklentilerine uygun eğitim vermediğini söylemiştir.

Bu bulgulara göre, resim kurslarına katılan kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu kurslardan aldıkları eğitimin ihtiyaçlarını karşıladığını, geri kalan 14 kursiyerden 12'si aldıkları eğitimin ihtiyaçlarını kısmen karşıladığını 2'si ise aldıkları eğitimin ihtiyaçlarını karşılamadığını belirtmiştir. Bu durumda resim kursuna katılan kursiyerlerin %95,5'i aldıkları resim eğitimi ihtiyaçlarını tamamen ya da kısmen karşıladığını düşündükleri görülmektedir.

Tablo 8.

Yaptığınız çalışmalarını sanat eseri olarak görüyor musunuz? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Yaptığım çalışmalarını sanat eseri olarak <u>görmüyorum</u>	30	68,2
Yaptığım çalışmalarını sanat eseri olarak görüyorum	12	27,3
Yaptığım çalışmalarını kısmen sanat eseri olarak görüyorum	2	4,5
Toplam	44	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %68,2'si yaptığım çalışmalarını sanat eseri olarak görmüyorum, %27,3'ü yaptığım çalışmalarını sanat eseri olarak görüyorum, %4,5'i yaptığım çalışmalarını kısmen sanat eseri olarak görüyorum ifadelerini kullanmıştır.

Bu bulgulara göre, kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu yaptığı çalışmalarını sanat eseri olarak değerlendirmemekte, kursiyerlerin çok azı yaptığı çalışmalarını kısmen veya tamamen sanat eseri olarak değerlendirdiği görülmektedir.

Tablo 9.

Resmi diğer meslek dalları kadar önemli görüyor musunuz? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Resmi diğer meslek dalları kadar önemli görüyorum	44	100
Resmi kısmen diğer meslek dalları kadar önemli görüyorum	0	0,0
Resmi diğer meslek dalları kadar önemli <u>görmüyorum</u>	0	0,0
Toplam	44	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %100'ü resmi diğer meslek dalları kadar önemli görüyorum ifadelerini kullanmıştır.

Bu bulgulara göre, toplumdaki genel kanının aksine resim kursuna kayıt yapan kursiyerlerin tümü resim dersini diğer meslek dalları kadar önemli olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Tablo 10.

Resim kursuna başlamanızı yakın çevreniz nasıl karşılıyor? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Resim kursuna başlamamı yakın çevrem destekliyor	30	68,2
Resim kursuna başlamamı yakın çevrem kısmen destekliyor	6	13,6
Resim kursuna başlamamı yakın çevrem sonradan destekledi	4	9,1
Resim kursuna başlamamı yakın çevrem <u>desteklemiyor</u>	4	9,1
Toplam	44	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %68,2'si resim kursuna başlamamı yakın çevrem destekliyor, %13,6'sı resim kursuna başlamamı yakın çevrem kısmen destekliyor, %9,1'i resim kursuna başlamamı yakın çevrem sonradan destekledi, %9,1'i resim kursuna başlamamı yakın çevrem desteklemiyor ifadelerini kullanmıştır.

Bu bulgulara göre, kursiyerlerin büyük çoğunluğu resim kursuna başlamak için yakın çevrelerinden destek gördükleri, bir kısmının ise kısmen veya sonradan destek aldıkları görülmektedir. Kursiyerlerin sadece 4'ü resim kursuna başlamaları için yakın çevrelerinin desteğini alamadıkları görülmektedir. Bu durumda kursa katılan kursiyerlerin %90'ına yakını resim kursu için yakın çevrelerinin desteğini aldığı görülmektedir.

Tablo 11.

Atölyenizin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna ilişkin yanıtların frekans ve yüzdelik dağılımları

Yanıtlar	f	%
Atölyemizin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun olduğunu düşünüyorum	32	72,7
Atölyemizin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun <u>olmadığını</u> düşünüyorum	10	22,7
Atölyemizin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye kısmen uygun olduğunu düşünüyorum	2	4,6
Toplam	44	100,0

Tablo incelendiğinde, kursiyerlerin %72,7'si atölyemizin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun olduğunu düşünüyorum, %22,7'si atölyemizin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun olmadığını düşünüyorum, %4,6'sı atölyemizin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye kısmen uygun olduğunu düşünüyorum ifadelerini kullanmıştır. Bağlan (2017) SAMEK'te yapılan bir çalışmada kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu mekânın giyim dersi işlemeye uygun olduğunu, kursiyerlerin çok azı mekânın ders işlemeye uygun olmadığını veya fikir beyan etmediğini söylemiştir. Zavotçu (2015) Kocaeli, İzmit ilçesi KO-MEK'te yapılan bir çalışmada kursiyerlerin büyük çoğunluğu kurum bina ve dersliklerinin eğitim öğretime uygun olduğunu, çok azının kısmen uygun veya uygun olmadığını söylemiştir. Yine kursiyerlerin büyük çoğunluğu ders için ihtiyaç duyulan araç gereçlerin yeterli olduğunu, çok azının kısmen yeterli olduğunu veya yeterli olmadığını söylemiştir.

Bu bulgulara göre, kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu atölyelerin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun veya kısmen uygun olduğunu belirtirken, kursiyerlerin yaklaşık %24'ü atölyelerin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun olmadığını ifade etmiştir. Kursiyerlerin %76'sı olumlu görüş ifade etmesine karşın her 5 kişiden 1'inin bu durumdan memnun olmadığı görülmektedir.

Araştırmada Doğrudan Hedeflenmediği Halde Araştırma Sürecinde Ortaya Çıkan İkincil Bulgular

Geliştirilen veri toplama aracı ile doğrudan elde edilmediği halde araştırma sürecinde araştırmacı tarafından yapılan gözlemler ve edinilen bilgiler sonucunda elde edilmiş ve kursiyerlerin motivasyonu üzerinde etkisi olduğu düşünülen bulgulardır. Elde edilen bulgular şu şekildedir:

- KOMEK kayıt şartlarında bir kursiyer aynı bransa üst üste en fazla üç dönem kayıt yapma hakkı bulunmaktadır. Tekrar kayıt yapabilmek için en az bir dönem ara vermesi gerekmektedir. Öne sürülen bu şart kursa aralıksız devam etmek isteyen kursiyerlerin motivasyonları üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Bu durum tüm kurs merkezleri için geçerlidir.

- KOMEK yetkilileri belli bir kurs merkezinde bir araya gelmek için gayret gösteren +35 yaş üzeri kursiyerleri diğer kurs merkezlerine homojen olarak dağıtmaya çalışmıştır. Yetkililerin bu tutumu uzun süredir birbirini tanıyan ve beraber vakit geçirmeyi isteyen kursiyerlerin motivasyonları üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Bu durum Cumhuriyet Kurs Merkezi'nde gözlemlenmiştir.

- Kurs merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin sağlık sorunu, düğün, vefat gibi özel durumlarla karşı karşıya kalmaları durumunda izinli oldukları süre zarfında yerlerine eğitimi devam ettirecek bir öğretmen olmadığından dersi alan kursiyerler öğretmenleri dönünceye kadar ya derse ara vermekte ya da kendi başlarına bir şeyler üretmeye çalışmaktadır. Dersin öğretmeni bir yakını vefat ettiği için iki hafta izin almış ve ders işlenmeye ara verilmiştir. Bu durum Bosna Hersek Kurs Merkezi'nde gözlemlenmiştir.

• KOMEK'te görev alan eğitimciler Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev alamayan ancak eğitim verdikleri süre zarfında Kamu Personeli Seçme Sınavına hazırlanan kişilerdir. Öğretmenlerin hem eğitim vermeleri hem de eş zamanlı Kamu Personeli Seçme Sınavına hazırlanmaları motivasyon kaybı yaşamalarına neden olmaktadır. Aynı zamanda kursiyerler de öğretmeninden ayrılma endişesi yaşamaktadır. Bu durum Büyük Aymanas, Alaaddin ve Cumhuriyet Kurs Merkezleri'nde gözlemlenmiştir.

• Büyük Aymanas Kurs Merkezi'nde resim kursu için ayrılan mekân bodrum katta yer almaktadır. Resim kursu için ayrılan mekân ahşap bir paravan ile ikiye ayrılmıştır. Paravanın bir tarafta resim dersi verilirken diğer tarafında masa tenisi oynanmaktadır. Bu durum hem dersin öğretmenin hem de kursiyerlerin motivasyonları üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

Sonuçlar

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları bünyesinde verilen resim kurslarına kayıtlı kursiyerlerin, büyük bir çoğunluğu kadın, yarıya yakını yükseköğrenim derecesine sahip ve yarıya yakını 55 yaş üzeri bireylerden oluştuğu görülmektedir.

Kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu kurstan geleneksel iletişim yöntemleri ile bilgi sahibi olurken, çok azı televizyon, internet gibi kitle iletişim araçları vasıtası ile kurs hakkında bilgi sahibi olmuştur. Kursiyerlerin %95,5'inin örgün eğitim kurumları dışında sadece KOMEK'te resim eğitimi aldığı görülmüştür. Kursları tercih etme nedenleri arasında; kursa ulaşım kolaylığı, verilen eğitimin kalitesi, kursun ücretsiz olması, kursun sahip olduğu sosyal çevre olduğu anlaşılmaktadır.

Kursiyerlerin resim kursuna gelme amaçlarının; iyi bir sanat eğitimi almak, sanatla uğraşarak güzel vakit geçirip boş vakitlerini değerlendirmek ve sosyal bir çevre edinmek olduğu görülürken yine kursiyerlerin resimle uğraşmanın onları pozitif yönde etkileyip negatif düşüncelerden uzaklaştırdığı görülmüştür. Kursiyerlerin %95,5'i aldıkları resim eğitimi ihtiyaçlarını tamamen ya da kısmen karşıladığını düşünmekte ve %75'e yakını atölyelerinin mekân ve araç-gereç açısından resim dersi işlemeye uygun olduğunu düşünmektedir.

Kursiyerlerin tamamının resim dersinin diğer meslek dalları kadar önemli olduğunu düşünmekte, büyük bir çoğunluğu yaptığı çalışmaları sanat eseri olarak değerlendirmezken çok azı yaptığı çalışmaları kısmen veya tamamen sanat eseri olarak değerlendirmekte, yine kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu resim kursuna başlamak için yakın çevresinden destek aldığı görülmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları bünyesinde verilen resim kurslarında +16 yaş ve üzeri her yaş gurubundan bireyin yer aldığı bir eğitim programı yürütülmekte, yetişkin bireylere özgü düzenlenmiş bir eğitim programı bulunmadığı görülmektedir.

Kurslara sürekli kayıt yapabilme noktasında bir takım önlemlerin olduğu, yöneticilerin kursiyerleri kurs merkezlerine homojen olarak dağıtmaya çalıştığı ve bazı kurs merkezlerinde resim kursuna özgü ve uygun mekân bulunmadığı görülmektedir.

Kurslarda görevli eğitimcilerin özlük haklarından kaynaklanan kaygıları nedeniyle başka kurumlarda görev yapmayı düşünmekte, yaşadıkları özel durumlar nedeniyle izinli oldukları süre zarfında yerlerine görevlendirilip eğitim faaliyetlerini sürdüreceği başka bir eğitmenin bulunmadığı görülmektedir.

Öneriler

1. Kursa kayıt şartlarında yer alan bir kişi aynı branşa üst üste en fazla üç defa kayıt yapabilir şartı kaldırılabilir.
2. Jenerasyon farkından kaynaklanabilecek iletişim aksaklıklarının önüne geçmesi açısından belirli kurs merkezleri +35 yaş yetişkin bireyler için ayrılabilir.

3. Kurs merkezlerinde gřrev alan eđitmenlerin őzlřk hakları iyileřtirilebilir.
4. Kurs merkezlerinde gşrev alan eğitmenlerin özel bir durumu çıkması ve izinli olduğu sşre zarfında yerine eğitim faaliyetlerini yşrştecek bir eğitmen ayarlanabilir.
5. Kurs merkezlerinde resim dersi için tahsis edilen derslikler (atşlyeler), resim dersi işlemeye elverişli ve sadece resim dersi için tahsis edilmiş olmalıdır.
6. Resim Eğitimi için mutlaka yazılı bir eğitim programının olması gerekir.

Kaynakça

- Arslanoğlu, İ. (2016). *Bilimsel Yöntem ve Araştırma Teknikleri*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Bağlan, D. (2017). Meslek Edindirme Kurslarının Etkinliği: SAMEK Örneği. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 7 Sayı:1 ss. 231-274.
- Çelik, E. F. (2011). *Yerel Yönetimlerin Sanat Eğitimindeki Yeri ve Önemi (İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSMEK Örneği)*, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Konya.
- Eser, A. (2010). *Belediyelerin Mesleki Yaygın Eğitimdeki Rolü: İSMEK Örneği*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Karabacak Aşır, S. (2011). *Mamak Halk Eğitimi Merkezinde Açılan Kurslara Katılan Kadınların Katılma ve Terk Nedenleri*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Ankara.
- Kaya, H. E. (2015). Türkiye’de halk eğitimi merkezleri. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3(3), 268-277.
- KOMEK, (2022). Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları, İnternet Sayfası, (<https://www.komek.org.tr/index.php?lng=tr>), Erişim tarihi: Nisan-2022.
- Köprübaşı, S. G. N. (2015). *İSMEK’te (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kurslarında) Uygulanan Deri Giyim Aksesuarları Programının İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Kurt, İ. (2002), *Yetişkin Eğitimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- TÜİK, (2021). Türkiye İstatistik Kurumu, İnternet Sayfası, (<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yasli-lar-2020-37227>), Erişim tarihi: Nisan-2022.
- Yancar, M. (2014). *Halk Eğitimi Merkezlerinde Düzenlenen Mesleki ve Teknik Kurslara Devam Eden Yetişkinlerin Bu Kursları Tercih Etme Nedenleri ve Kursla İlişkin Beklentileri (Menemen Örneği)*, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Yayla, D. (2009). Türk Yetişkin Eğitimi Sisteminin Değerlendirilmesi, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), Ankara.
- Yazar, T. & Keskin, İ. (2018). Millî Eğitim Şuralarında Yaşam Boyu Öğrenme, Halk Eğitimi, Yetişkin Eğitimi ve Yaygın Eğitimi ile İlgili Kararların Değerlendirilmesi. *HAYEF Journal of Education*, 15 (1) , 63-83.
- Yolcu, E. (2014). The Role and Importance of Fine Arts Education in Public Education Centers within the Scope of Adult Education in Turkey. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 9(1), 54-78.
- Zavotçu, M. (2015). *Kocaeli’nde Yaygın Eğitim Kurumları ve İzmit KO-MEK Kurs Merkezlerinde Toplam Kalite Yönetiminin Uygulanabilirliği*, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.